

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The Pretest - Posttest Equivalent Groups Design) (McGuigan, 1983) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 กลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 รูปแบบของกระบวนการทดลอง
- 3.6 การวิเคราะห์ผลการทดลองและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ในโรงเรียนกวางโจนศึกษา อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 225 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. เลือกโรงเรียนแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.3.1 โครงการปลูกฝังจริยธรรม

หลักการ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ทำการพัฒนาทฤษฎีในการปลูกฝังจริยธรรม ด้วยวิธีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning หรือ S.L) ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้ขึ้นมาคือ แบนดูรา (1977)

นักทฤษฎีกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าจริยธรรมเป็นความเข้าใจกฎเกณฑ์ที่ใช้สำหรับประเมินความถูกต้องผิดของพฤติกรรมของคน ซึ่งความเข้าใจกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของบุคคลในสังคม

แนวความคิดพื้นฐานของนักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ตรงของตนเอง อีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการฟังคำบอกเล่าและการอ่านสารบันทึกของผู้อื่น ซึ่งการเรียนรู้ประเภทหลังนี้ช่วยให้มีความรู้ว่าจะอะไรคืออะไร และการเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ผลของการเรียนรู้จะให้เกิดความเชื่อและความเข้าใจว่าจะอะไรสัมพันธ์กับอะไร อย่างไร โดยเฉพาะความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมและผลของพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งความเชื่อของมนุษย์ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความจริงเสมอไป ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดในการสังเกตและการคิดรวมทั้งความซับซ้อนของความสัมพันธ์ก็มีอยู่มาก

หลักการเสริมสร้างการปลูกฝังจริยธรรมตามวิธีของทฤษฎีนี้จึงต้องจัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อว่า พฤติกรรมอะไรจะนำไปสู่การกระทำอะไร และการกระทำนั้นน่าปรารถนาเพียงไร โดยการจัดเงื่อนไขสิ่งแวดล้อมทางสังคมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ทั้ง 3 ทาง อย่างสอดคล้องกันทุก ๆ ด้าน

นอกจากแนวความคิดของนักทฤษฎีตะวันตกแล้ว นักการศึกษาไทยก็ได้เสนอแนะเทคนิควิธีในการเสริมสร้างพฤติกรรมจริยธรรมไว้เช่นกัน ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2521) ได้เสนอแนะหลักการสอนจริยธรรม ไว้ดังนี้

1. การเสริมสร้างปลูกฝังจริยธรรม ควรกระทำ 3 ขั้นตอน คือ

- ก. สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นต่อจริยธรรมที่ต้องการโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างชี้ให้เห็นประโยชน์ และคุณค่าของจริยธรรมนั้นๆ
- ข. การให้ความรู้ว่าจริยธรรมนั้นๆ มีความหมายอย่างไรและมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร
- ค. การให้ฝึกปฏิบัติจริยธรรมที่พึงประสงค์ โดยมีการฝึกปฏิบัติซ้ำๆ และมีการติดตามผล

2. การพัฒนาจริยธรรมมีหลักสำคัญที่ควรใช้ คือ การสร้างความคิด และความเข้าใจที่กระจำชัดต่อคุณค่าและวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อให้บุคคลได้เกิดปัญญาและเห็นคุณค่าอย่างชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง จะทำให้จริยธรรมที่พึงประสงค์นั้นฝังลึกเป็นคุณธรรมอันดีงามสืบต่อไป

กรมสามัญศึกษา (2523) ได้ทำการศึกษาเอกสารต่างๆ แล้วให้ข้อสรุปว่าวิธีการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กเรียนมีอยู่ 2 กระบวนการใหญ่ๆ คือ

1. ใช้วิธีบอก แนะนำ สั่งสอน หรือบรรยาย ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในวิธีการนี้คือ ครู หรือ ผู้สอน

2. ใช้หลักจิตวิทยาการเรียนการสอนสมัยใหม่เข้าช่วย ในกระบวนการเรียนการสอนโดยลดบทบาท และความสำคัญของครูลง แต่จะใช้วิธีการอื่นๆ เข้ามาสนับสนุน เช่น กิจกรรมกลุ่ม การใช้ตัวแบบ การจัดสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม การใช้การเสริมแรง ฯลฯ เป็นต้น

เนื้อหา

การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ

ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน

ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน

การมีระเบียบวินัยในการศึกษาเล่าเรียน

การประหยัดเงิน

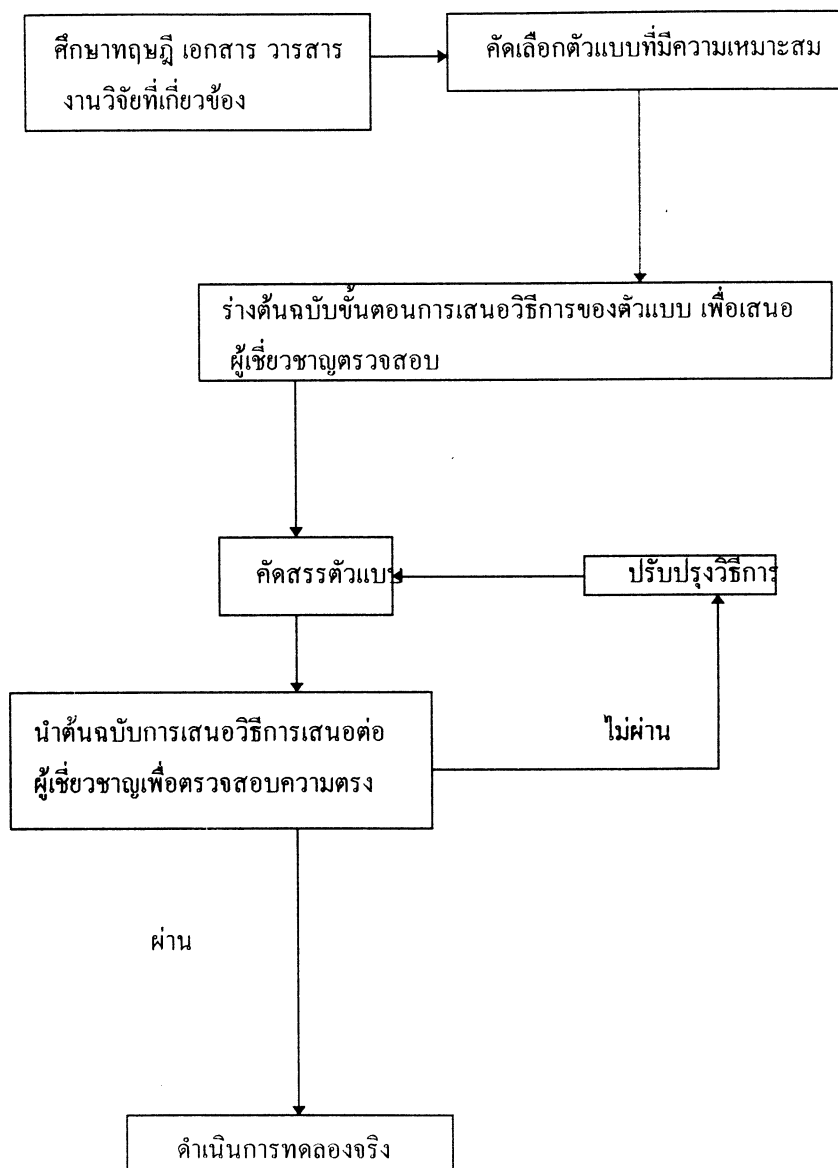
การดำรงความเป็นไทย

วิธีดำเนินการสร้างโปรแกรมการปลูกฝังจริยธรรม โดยใช้ตัวแบบ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. คัดเลือกตัวแบบที่มีความเหมาะสม
3. ร่างต้นฉบับขั้นตอนการเสนอวิธีการของตัวแบบแต่ละด้าน
4. เสนอวิธีการต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและประเมินวิธีการ
5. ผู้วิจัยปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
6. ดำเนินการทดลองจริง

ขั้นตอนของวิธีการที่ใช้ในการวิจัย แสดงให้เห็นตามแผนภูมิที่ 1

วิธีการในการปลูกฝัง

โดยใช้ตัวแบบ (Modeling)

ตัวแบบ

1. นายธานินทร์	เลิศพันธ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1
2. นายสิงหา	ทองชัยภูมิ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1
3. นายศิริวัฒน์	เท่าบุรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1
4. นางสาวเพชรรุ่ง	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1
5. นางสาวเปริยทิพย์	สูงเดช	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1
6. นางสาววิจิตร	นิสัยเชื้อ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1

แผนการทดลองการใช้ตัวแบบบุคคลจริงเพื่อปลูกฝังจริยธรรม

ครั้งที่	รายการปฏิบัติ	เรื่อง
1	ปฐมนิเทศ	แนะนำผู้วิจัย อธิบายแนวการปฏิบัติและข้อตกลง สร้างความสัมพันธ์
2	ทดสอบก่อน การทดลอง	ใช้แบบวัดจริยธรรม
3	ทดลองครั้งที่ 1	ตัวแบบบุคคลจริงเรื่องการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ
4	ทดลองครั้งที่ 2	ตัวแบบบุคคลจริงเรื่องความขยันหมั่นเพียรในการ ศึกษาเล่าเรียน
5	ทดลองครั้งที่ 3	ตัวแบบบุคคลจริงเรื่องความรับผิดชอบในการ ศึกษาเล่าเรียน
6	ทดลองครั้งที่ 4	ตัวแบบบุคคลจริงเรื่องการประหยัดและออม
7	ทดลองครั้งที่ 5	ตัวแบบบุคคลจริงเรื่องการมีระเบียบวินัยในการ ศึกษาเล่าเรียน
8	ทดลองครั้งที่ 6	ตัวแบบบุคคลจริงเรื่องการดำรงความเป็นไทย
9	ทดสอบหลัง การทดลอง	ใช้แบบวัดจริยธรรม

3.3.2 แบบวัดจริยธรรม

เนื้อหา

การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ	ข้อ 1-5
ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน	ข้อ 6-10
ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน	ข้อ 11-15
การมีระเบียบวินัยในการศึกษาเล่าเรียน	ข้อ 16-20
การประหยัดและออม	ข้อ 21-25
การดำรงความเป็นไทย	ข้อ 26-30

รูปแบบของการวัด

แบบวัดมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 3 มาตรา คือ สม่่าเสมอ

บางครั้ง ไม่เคย

การกำหนดค่าคะแนนและการประมวลผลคะแนน

ข้อความในทางบวก ให้คะแนน

สม่่าเสมอ	3
บางครั้ง	2
ไม่เคย	1

ได้แก่ ข้อ 1,2,3,5,7,8,10,12,13,15,16,18,24,26,27,28,29,30

ข้อความในทางลบ ให้คะแนน

สม่่าเสมอ	1
บางครั้ง	2
ไม่เคย	3

ได้แก่ ข้อ 4,6,9,11,14,17,19,20,21,22,23,25

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนนที่ได้

ระดับจริยธรรมของนักเรียน

81-90	ดีมาก
66-80	ปานกลาง
30-65	ควรปรับปรุง

ขั้นตอนในการสร้าง

1. ผู้วิจัยสร้างแบบวัดจริยธรรมโดยปรับปรุงมาจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2529)

2. นำแบบวัดจริยธรรมให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วปรับปรุงแก้ไข

คุณภาพของแบบวัดจริยธรรม

1. ผู้วิจัยหาความตรงของแบบวัดจริยธรรม โดยหาความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (Construct Validity) ได้นำแบบวัดจริยธรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข จนสมบูรณ์

2. นำแบบวัดจริยธรรม ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกวางโจนศึกษา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (จริยา เสดบุตร, 2526) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7568

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดเตรียมแผนการทดลอง แบบสอบถามวัดจริยธรรม จัดหาตัวแบบบุคคลจริง เพื่อใช้ในการทดลอง

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนกวางโจนศึกษาเพื่อขออนุญาตดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตามวัน เวลา ที่ผู้วิจัยได้ขออนุญาตไว้ โดยรายละเอียดมีดังนี้

3.1 ทำการวัดจริยธรรม ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนทำการทดลองด้วยแบบสอบถามวัดจริยธรรม

3.2 ดำเนินการทดลองตามแผนงานวิจัยจนครบขั้นตอนที่กำหนดไว้

3.3 ทำการวัดจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังทำการทดลองด้วยแบบสอบถามวัดจริยธรรม

3.4 ติดตามผลการทดลอง การคงอยู่ของพฤติกรรม ในช่วงเวลาไม่ต่ำกว่า 2 สัปดาห์ หลังการทดลอง

4. นำคำตอบมาตรวจวิเคราะห์ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน และสรุปอภิปรายผลการทดลอง

3.5 รูปแบบของกระบวนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการที่มีกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งมีรูปแบบการทดลองตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการทดลอง

	Pre-test	Treatment	Post-test
กลุ่มทดลอง	/	การใช้ตัวแบบ	/
กลุ่มควบคุม	/	-	/

3.6 การวิเคราะห์ผลการทดลองและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำค่าคะแนนจากแบบสอบถามวัดจริยธรรม ทั้งก่อนและหลังการทดลอง มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ดังนี้

ข้อความในทางบวก	ให้คะแนน
สม่ำเสมอ	3
บางครั้ง	2
ไม่เคย	1
สม่ำเสมอ	1
บางครั้ง	2
ไม่เคย	3

2. ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance)